

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціальної педагогіки та психології

О.В. Пономаренко
(ініціали та прізвище)

« 29 » серпня 2024 р.

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

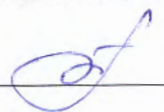
ПСИХОЛОГІЯ ВІКТИМНОЇ ПОВЕДІНКИ

підготовки першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форм здобуття освіти

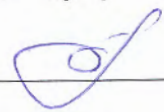
освітньо-професійна програма «ПСИХОЛОГІЯ»
спеціальності 053 – Психологія
галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Клопота С.А., д-р психол. наук, професор, професор кафедри психології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри психології

Н.О.Губа

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Н.О.Губа

2024 рік

Викладач: Клопота Євгеній Анатолійович, д-р психол. наук, професор, професор кафедри психології

Зв'язок з викладачем:

E-mail: klopota-ea@ukr.net

Повідомлення в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15999>

Телефон: 288-76-46 (кафедра психології)

Кафедра: психології, навчальний корпус ЗНУ № 8, ауд. 220

1. Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія віктимної поведінки» є формування у студентів знань щодо змісту та видів віктимної поведінки, психологічних чинників і психологічних особливостей поведінки жертви, профілактики та корекції віктимної поведінки особистості.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психологія віктимної поведінки» є:

1. Розкрити психологічний зміст віктимної поведінки особистості, визначити психологічні чинники її виникнення.

2. Дослідити природу основних категорій жертв злочинів, віктимності, віктимізації та віктимної поведінки.

3. Висвітлити особливості діяльності психолога з профілактики та корекції віктимної поведінки.

4. Розвивати практичні навички діагностики та консультування людей з віктимною поведінкою.

Міждисциплінарні зв'язки. Психологія віктимної поведінки пов'язана з такими дисциплінами як: Вікова психологія, Соціальна психологія, Психологія особистості, Психодіагностика, Загальна психокорекція.

«*Вікова психологія*» вивчає закономірності розвитку психіки на різних етапах соціалізації особистості. Під час вивчення психології віктимної поведінки необхідно враховувати вікові особливості жертви, які мають важливе значення для подальшої діагностики та психокорекції.

«*Соціальна психологія*» вивчає динамічні групові процеси та соціальні ролі, які впливають на взаємодію людей у різних життєвих ситуаціях. Людина з віктимною поведінкою має певну специфіку та соціальний статус, які мають вплив на інтеграцію такої особистості в соціум.

«*Психологія особистості*» пов'язана з віктимною поведінкою у контексті структури самосвідомості, формування адекватного Я-образу та усвідомлення захисних механізмів особистості.

«*Психодіагностика*» допомагає виявити особливості віктимної поведінки особистості та визначити необхідність її подальшої психокорекції.

«*Загальна психокорекція*» пов'язана з психологією віктимної поведінки тому, що існує необхідність корегування Я-образу такої особистості за допомогою різноманітних засобів, заходів, тренінгів та індивідуальних консультувань.

Паспорт дисципліни

Нормативні показники	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	7-й	7-й
Кількість кредитів ECTS	4	4
Кількість годин	120	120
Лекційні заняття	20 год.	6 год.
Практичні заняття	20 год.	6 год.
Самостійна робота	80 год.	108 год.
Консультації	дистанційно	
Вид підсумкового семестрового контролю	Залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15999	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	<ul style="list-style-type: none"> • словесні: розповідь-пояснення, бесіда, лекція; • практичні: вправи, практичні роботи, реферати; • пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, проблемного викладу; • оволодіння новими знаннями, усного викладу знань, самостійної роботи з осмислення й засвоєння нового матеріалу, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок; • організації і проведення навчання, стимулювання і мотивації учнів, контролю і самоконтролю в навчанні, інтегровані методи, індивідуальне і групове консультування; • інтерактивні: аналіз історій і ситуацій, дискусії, мозковий штурм, робота в групах; 	<ul style="list-style-type: none"> • формувальне оцінювання: дискусії, запитання, самостійні завдання, опитування, практичні заняття; • підсумкове оцінювання: фінальна презентація; • пряме оцінювання: есе, активність під час обговорень на занятті, аналіз кейсів, письмові, усні презентації та виступи.
ЗК5 Здатність бути критичним і самокритичним		
ЗК8 Навички міжособистісної взаємодії		
ЗК14 Здатність орієнтуватися у постійно змінних умовах соціального середовища та ефективно будувати гармонійні стосунки з оточенням		
СК3 Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання)		
СК5 Здатність бути критичним і самокритичним		
СК9 Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту		
СК13 Здатність визначати норму й патології психічного розвитку взаємозв'язок і взаємовплив фізичної, когнітивної, емоційної,		

соціальної та культурної сфер	активні: моделювання професійної діяльності, метод активних ігор; дистанційного навчання: відеоконференції в форматі лекцій, онлайн дискусії, тестування.	
СК 15 Здатність знаходити ефективні рішення в нестандартних ситуаціях під час надання психологічної допомоги		

Результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<p>– ПРН1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання</p> <p>– ПРН5 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги</p>	<ul style="list-style-type: none"> • словесні: розповідь-пояснення, бесіда, лекція; • практичні: вправи, практичні роботи, реферати; • пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, проблемного викладу; • оволодіння новими знаннями, усного викладу знань, самостійної роботи з осмислення й засвоєння нового матеріалу, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок; • організації і проведення навчання, стимулювання і мотивації учнів, контролю і самоконтролю в навчанні, інтегровані методи, індивідуальне і групове консультування; • інтерактивні: аналіз історій і ситуацій, дискусії, мозковий штурм, робота в групах; <p>активні: моделювання професійної діяльності, метод активних ігор; дистанційного навчання: відеоконференції в форматі лекцій, онлайн дискусії, тестування.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • формувальне оцінювання: дискусії, запитання, самостійні завдання, опитування, практичні заняття; • підсумкове оцінювання: фінальна презентація; • пряме оцінювання: есе, активність під час обговорень на занятті, аналіз кейсів, письмові, усні презентації та виступи.
– ПРН11 Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).		
– ПРН12 Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника		
– ПРН17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності		
– ПРН20 Застосовувати набуті знання у практичній діяльності психолога, психолога консультанта та психолога терапевта		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологічні основи віктимної поведінки особистості

Тема 1: Віктимологія як наука

Предмет віктимології: мета, завдання, функції віктимології. Методологія і методика віктимологічних досліджень. Огляд віктимологічних досліджень у світі.

Тема 2. Зміст і форми віктимної поведінки особистості

Поняття про віктимну поведінку. Відхилення поведінки від соціальних і моральних норм. Віктимна поведінка як наслідок компенсації почуття неповноцінності (А. Адлер, Е. Еріксон), незадоволення потреби в самоповазі (А. Маслоу). Теоретичні підходи до пояснення феномена психологічної жертви. Психологічний аналіз сутності понять: «віктимність», «віктимізації», «віктимна ситуація», «віктимогенний потенціал», «віктимна поведінка». Форми прояву та етапи розвитку віктимної поведінки.

Тема 3. Самосвідомість особистості

Погляди на проблему самосвідомості у вітчизняній та зарубіжній науці. Структура самосвідомості та «Я-концепції» особистості. Компоненти самосвідомості: когнітивний (самопізнання), емоційний (відношення до себе), регулятивний. Види «Я-образів» особистості: тілесне Я, реальне Я, ідеальне Я, викривлене Я.

Тема 4. Захисні механізми особистості

Поняття про адаптивні функції захисних механізмів. Рефлексія як психічний механізм самосвідомості. Види захисних механізмів: проекція, інтроекція, регресія, ретрофлексія, сублимація, раціоналізація, ідентифікація, дефлексія.

Тема 5. Чинники віктимної поведінки особистості

Групи чинників, що зумовлюють віктимну поведінку особистості. Соціальні чинники як несприятливі соціальні, економічні, політичні, правові умови існування суспільства. Феномен «порівняльної депривації» як наслідок розшарування суспільства, наявності привілеїв у невеликої кількості людей. Соціально-психологічні чинники, пов'язані з несприятливими особливостями взаємодії особистості зі своїм найближчим оточенням, з негативним впливом останнього на розвиток особистості. Роль сім'ї у становленні особистості з віктимною поведінкою. Роль ЗМІ у виникненні віктимної поведінки. Стилі сімейного виховання, що сприяють формуванню віктимної поведінки. Індивідуально-психологічні чинники, що пов'язані з наявністю певних характеристик особистості, які утруднюють процес її соціалізації. Неадекватна самооцінка і рівень домагань, підвищений рівень тривожності, агресивність, соромливість, морально деформовані і протиправні ціннісні орієнтації як причини віктимної поведінки. Відставання в загальному розвитку, що викликане хворобами, фізичними порушеннями та їх вплив на відхилення в поведінці.

Тема 6. Жертва злочинних посягань

Поняття жертви злочину. Структура особистості жертви злочину та рівні її вивчення. Класифікація і типологія жертв злочинних посягань. Психологія жертв

злочинних посягань. Жінка, Неповнолітні діти, Особа похилого віку, Підприємець, Користувач мережі Інтернет, Особи, що займаються професійною діяльністю, пов'язаною з ризиком, як жертви злочинних посягань.

Змістовий модуль 2. Діяльність психолога з надання психологічної допомоги особистості з віктимною поведінкою

Тема 7. Психологічна діагностика особистості з віктимною поведінкою

Принципи психологічної діагностики віктимної поведінки: системний підхід, індивідуальний підхід, принцип педагогічного оптимізму, прогностичність тощо. Стадії діагностики: попередня стадія (виявлення зовнішніх особливостей віктимної поведінки, попереднє формулювання гіпотези щодо можливих причин віктимної поведінки), стадія уточнення (аналіз соціально-психологічних, педагогічних та індивідуально-психологічних чинників віктимної поведінки), заключна стадія (вивчення індивідуально-психологічних якостей особистості, її фізичного і психічного здоров'я з метою уточнення причин віктимної поведінки й прогнозування тенденцій особистісного розвитку). Методи психологічної діагностики віктимної поведінки. Особливості спостереження, тестування, опитування.

Тема 8. Психологічні умови профілактики і корекції віктимної поведінки

Зміст, функції і етапи профілактики і корекції віктимної поведінки особистості. Створення передумов попередження відхилень у поведінці через пропаганду здорового образу життя, формування сприятливого соціально-психологічного клімату в мікросоціальному оточенні особистості, створення можливостей для самореалізації особистості в суспільстві тощо. Напрями психологічної допомоги особистості: психологічна превенція (попередження, профілактика) і психологічна інтервенція (подолання, корекція, реабілітація). Психодіагностика як допоміжний засіб надання психологічної допомоги особистості з віктимною поведінкою. Проблема соціально-психологічної реабілітації особистості з віктимною поведінкою. Особливості роботи «телефону довіри» як анонімного консультування особистості, схильної до віктимної поведінки. Психологічні основи профілактики і корекції віктимної поведінки особистості. Основні напрями, види та принципи профілактики віктимної поведінки особистості. Форми психологічної корекції віктимної поведінки особистості. Методи психокорекції віктимної поведінки особистості.

Тема 9. Теоретичні і практичні аспекти тренінгу самопізнання та саморозвитку

Принципи тренінгової роботи. Стадії та процеси тренінгу. Програма тренінгу самопізнання та саморозвитку. Оцінка результатів тренінгової роботи. Психологічна симптоматика наявності порушень комунікативних стосунків. Усвідомлення суттєвих аспектів власної поведінки завдяки зворотному зв'язку і самоспостереженню. Випробування нових способів і форм поведінки.

Тема 10. Засоби самовдосконалення особистості

Релаксація, концентрація, візуалізація, самонавіювання та аутогенне тренування.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття/роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекційне заняття 1	Віктимологія як наука	2		Щотижня (понеділок)
Практичне заняття 1	Практичні аспекти віктимології як науки. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2		Щотижня (середа)
Самостійна робота 1	Віктимологія як наука. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Лекційне заняття 2	Зміст і форми віктимної поведінки особистості	2	2	Щотижня (понеділок)
Практичне заняття 2	Аналіз змісту і форм віктимної поведінки особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2	2	Щотижня (середа)
Самостійна робота 2	Зміст і форми віктимної поведінки особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Лекційне заняття 3	Самосвідомість особистості	2		Щотижня (понеділок)
Практичне заняття 3	Психологічні особливості самосвідомості особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2		Щотижня (середа)
Самостійна робота 3	Самосвідомість особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Лекційне заняття 4	Захисні механізми особистості	2	2	Щотижня (понеділок)
Практичне заняття 4	Аналіз та усвідомлення захисних механізмів особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2		Щотижня (середа)
Самостійна робота 4	Захисні механізми особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Лекційне заняття 5	Чинники віктимної поведінки особистості	2		Щотижня (понеділок)
Практичне заняття 5	Вплив чинників, що призводять до віктимної поведінки особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2		Щотижня (середа)
Самостійна робота 5	Чинники віктимної поведінки особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Лекційне заняття 6	Жертва злочинних посягань	2		Щотижня (понеділок)
Практичне заняття 6	Аналіз психологічних особливостей жертви злочинних посягань. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2	2	Щотижня (середа)
Самостійна робота 6	Жертва злочинних посягань. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Лекційне заняття 7	Психологічна діагностика особистості з віктимною поведінкою	2		Щотижня (понеділок)
Практичне заняття 7	Практичні аспекти психологічної діагностики особистості з віктимною поведінкою. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2		Щотижня (середа)
Самостійна робота 7	Психологічна діагностика особистості з віктимною поведінкою. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Лекційне заняття 8	Психологічні умови профілактики і корекції віктимної поведінки	2	2	Щотижня (понеділок)

Практичне заняття 8	Психологічні умови профілактики і корекції віктимної поведінки. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2	2	Щотижня (середа)
Самостійна робота 8	Психологічні умови профілактики і корекції віктимної поведінки. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Лекційне заняття 9	Теоретичні і практичні аспекти тренінгу самопізнання та саморозвитку	2		Щотижня (понеділок)
Практичне заняття 9	Практичні аспекти тренінгу самопізнання та саморозвитку. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2		Щотижня (середа)
Самостійна робота 9	Теоретичні і практичні аспекти тренінгу самопізнання та саморозвитку. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Лекційне заняття 10	Засоби самовдосконалення особистості	2		Щотижня (понеділок)
Практичне заняття 10	Особливості застосування засобів самовдосконалення особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	2		Щотижня (середа)
Самостійна робота 10	Засоби самовдосконалення особистості. Розміщено в СЕЗН ЗНУ.			Протягом тижня після лекційного заняття з теми
Залік	<i>Завдання та зміст залікового завдання розміщено в СЕЗН ЗНУ.</i>			Згідно з розкладом залікового тижня.

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
Поточний контроль				
Практичні заняття 1-10	Усне опитування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	- активність під час опитування; - надання повних, ґрунтовних відповідей; - творчий підхід у пошуку та наданні відповідей. Термін виконання за розкладом – щосереди.	30
Самостійні роботи 1-10	Практична робота	Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	- своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (1 б.); - ґрунтовність виконання навчального завдання (2 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.). Термін виконання за розкладом – протягом тижня після лекційного заняття.	30
Усього за поточний контроль	20			60

Підсумковий контроль				
Залік	Теоретична складова	Усна відповідь на поставлені запитання.	Правильна відповідь	20
	Практична складова. Фінальна презентація, виступ	Презентація програми психологічного супроводу людей з віктимною поведінкою.	Оцінюється зміст програми та доцільність запропонованих заходів.	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
		<i>Залік</i>
A	90 – 100 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Віктимологія : навч. посіб. / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Голіни і Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2017. 308 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0054521.pdf>
2. Клопота Є. А. Тренінг самопізнання та саморозвитку: навч. посіб. під грифом МОН України. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 208 с.
3. Мухіна Г. В. Юридична психологія : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В. М. Бесчастного. Київ : Дакор, 2019. 236 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0054156.pdf>.
4. Свідоме і несвідоме у груповій взаємодії : монографія / П. П. Горностай, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка та ін. ; за наук. ред. П. П. Горностая. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 244 с.
5. Теслик Н. М. Віктимологія : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2021. 71 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0054520.pdf>
6. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 250 с.

7. Христук О. Л. Психологія девіантної поведінки : навч.-метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2014. 192 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0054489.pdf>.

Додаткова:

8. Victim Mentality: Definition, Causes, and Ways to Cope By Arlin Cuncic, MA Updated on April 04, 2023 <https://www.verywellmind.com/what-is-a-victim-mentality-5120615>
9. Варій М. Й. Психологія особистості : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 592 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/TSUL/0007136.pdf>.
10. Віктимологія та агресологія : навч. посіб. / за ред. : Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкіна. Київ ; Рівне : Прінт Хауз, 2010. 256 с.
11. Гуменюк О. Є. Психологія Я-концепції: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2002. 186 с.
12. Калюжна Є. М. Тренінг самоефективності особистості: практичний інструментарій для психологів, коучів, тренерів. Київ: ІПК ДСЗУ, 2020. 248 с.
13. Кузікова С. Б. К Психологічні основи становлення суб'єкта саморозвитку в юнацькому віці: монографія. Суми: СумДПУ, 2020. 324 с.
14. Методичні матеріали та завдання до практичних занять з навчальної дисципліни «Віктимологія» / уклад.: К. Д. Кулик, Н. В. Сметаніна. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2022. 83 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0054523.pdf>
15. Петрунько О., Паціора Г. Особливості віктимної поведінки молоді. Вчені записки Університету «Крок». Серія: Економіка. 2023. № 2(70). С. 159–165. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/2021/Krok/Krok2023n2/159.pdf>.
16. Святенко Ю. О. Тренінг особистісного зростання: навч.-метод. посіб. Київ: Слово, 2017. 112 с.
17. Терлецька Л. Г. Психологія здоров'я особистості: тренінг психосинтезу: навч. посіб. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 112 с.
18. Чуйко О., Клібайс Т. Соціально-психологічні аспекти адаптивних можливостей та віктимної поведінки студентської молоді. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Соціальна робота. 2020. № 1. С. 23–26.

Інформаційні ресурси:

1. Психологічний сайт. URL: [www. http://psylib.org.ua/](http://psylib.org.ua/) (дата звернення: 21.09.2021).
2. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws> (дата звернення: 20.09.2021).
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. URL: www.dnpb.gov.ua (дата звернення: 25.09.2021).
4. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 28.09.2021).

7. Регуляції та політики курсу

Політика академічної доброчесності: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності (відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування тощо) в письмовій роботі студента є підставою для її

незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.

Відвідування занять. Відвідування занять є важливим складником навчання, тому пропуски без поважних причин не толеруються. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Комунікація. Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Електронна пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <http://surl.li/afeagu>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх

повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марти Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.
Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ:
<http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>